

**Kòkòbì ìrì ní Páulū ní sī sēé 'bá
Kōrínítō
vé rĩ pi ní rĩ
Tā búkū rĩ vé rĩ ã ùlūngará**

Páulū sī kòkòbì 'dīri kūrú Ēfēsō vé rĩ agá, lókí ìrì ní rizú muzú Kōrínítō gá rĩ gé. Sī kòkòbì rĩ sēé muzú drīdrī 'bá Yēsū ri ẹ'yī' 'bá gí Kōrínítō gá rĩ pi ní. Kōrínítō ri kūrú àmbúgú àngū Gīrīkī vé rĩ agá. Páulū í'dó kánisā 'dālé, mu kòpi ndreeé, àzini sī kòkòbì sēé kòpi ẹ ẹsì ímbázú àní, 'bo tā ùnjí rĩ pi áwíkí kuú kòpi àsámvú gé ùgògò. Kuru sī kòkòbì rĩ sēé kīnī, ã útúkí tā rĩ céré ícá múké àkūdē 'í ca drī 'dǎá kuyé.

Índré sū 'bá ọrụkọ tókí Páulū ri kīnī Páulū áyú mǔfēngā kánisā vé rĩ létì múké ni sī kuyé, kòpi kīnī Páulū adri 'bá áyúáyū tā 'oópi pìrì ni kuyé. Kòkòbì 'dīri agá, íngú 'ì tā kárakarà sī ẹzì ì ní ú'dúkọ múké Yēsū vé Múngú ní 'i zì ímú ùlúú rĩ vé tā sī. Páulū ímbá 'bá Yēsū ri ẹ'yī' 'bá gí rĩ pi ní létì múké kòpi ní ícózú 'bá Múngú vé rĩ pi ẹ ìzā kozú rĩ, àzini ímbá kpá kòpi ní létì ì ní ẹzì kánisā vé rĩ ngazú vūrā ọrụkọ' 'bée agásì rĩ (cápítà 9-10).

¹ Ma Páulū 'ì, Múngú ní ìpèé adrii Kúrísítō Yēsū vé 'bá áyúáyū ni rú rĩ, 'bá sīkí kòkòbì 'dīri Tīmótéyō Yēsū ri ẹ'yīpi gí rĩ be.

'Bá sīkí sēé 'bá Múngú vé adri' 'bá kánisā kūrú Kōrínítō vé rĩ agá rĩ pi ní, àzini 'bá Yēsū ri ẹ'yī' 'bá gí àngū Àkáyā vé rĩ agá rĩ pi ní céré.

2 Ẹsì múké, āzini tākíri 'bá Ẹtépì Múngú vé rī, āzini Úpí Yésù Kúrísítō vé rī ā adri ìmi be.

Múngú ri 'bá rī pi ē ẹsì ùmī nī

3 Lē 'bá íngúkí Múngú 'bávé Úpí Yésù Kúrísítō Ẹtépì rì, ìri rì 'bávé ìzāngā 'bā nī, āzini ìri rì 'bá ẹsì ùmī nī. 4 Tā ùkpó ùkpó kādō rií 'bá ịsù, Múngú ri 'bá ẹsì ùmī nī. Ìri sē tā ùkpó ùkpó ịsù dō 'bá rī pi, 'bá ùmíkí rí kòpì ē ẹsì, sù Múngú ní 'bá ẹsì ùmī rī tìjì. 5 'Bá nyakí dō ìzāngā Kúrísítō ā rú sī, ìzāngā 'bá ní nyaá rī agá, Kúrísítō ri 'bá ẹsì ùmī aga rá. 6 Ìzāngā 'bá ní rií nyaá ẹzì Múngú vé rī agá nōri, ìri sē 'bá ícò ìmì ẹsì ùmī, ìmi pangará ịsù ānì rá. Ìzāngā 'bá ní rií nyaá rī pi sī, Múngú ùmī dō 'bá ẹsì rá, ìri kpá ìmì ẹsì ùmī rá, sù ìri ní 'bá ẹsì ùmī rī tìjì. Ìmi ìmù ẹsì úmbé ìzāngā rī ā nyangará gá, sù 'bá ní nyaá rī tìjì. 7 'Bá 'bākí ẹsì céré ìmi drìgé, ā 'diātāsīyā ìzāngā ìmi ní nyaá rī sù nyo 'bá ní nyaá rī tìjì, 'bá nīkí áamá rá, Múngú ri ícò ìmì ẹsì ùmī rá, sù ìri ní 'bá ẹsì ùmī rī tìjì.

8 Ìmi 'bá ọgùpìi Yésù ri ẹ'yì 'bá gí 'dī'bée, 'bá lēkí ìmi nīkí tā ùkpó ùkpó 'bá ní ìzāngā nyazú āngù āmbúgú Ẹzīyā vé rī agá rī. Ìzāngā 'bá ní nyaá 'dāri ndē 'bá ùkpō rá, 'bá nyakí ìzāngā ùnjí ùnjí, 'bá ụsùkí déna 'bá ùdrā rá. 9 Ádarú 'bá ụsùkí déna 'bávé sà drāngará vé rī ícò gí. 'Bo 'bá 'okí tā rī 'bávé ùkpō sī 'yozú kìnì, 'bá ícókí gí 'dínì kuyé, 'bá 'bākí ẹsì Múngú ávù ídrìpì ìndì rī drìgé. 10 Múngú pa 'bá drā sùlé gá sī rá, ìri ícò 'bá pa mụzú dījì dījì. Lē 'bá 'bākí ẹsì drì ni gé, ā pa rí 'bá mụzú dījì dījì. 11 'Bá 'bākí ẹsì ìmi drìgé,

ĩmi zíkí 'bá ní Múngú ri. 'Bá tré pi zíkí dō 'bá ní Múngú ri nĩ, 'bá tré pi kpá ímú òwò'dífò sē Múngú ní, ĩri ní zìngára rĩ yìí rá rĩ sī.

12 'Bâ ri 'bâ íngú tã 'bá ní 'oó pìrì rĩ sī, āzini tã áda 'bá ní 'oó 'bá rĩ pi ẹndrẹtì gé rĩ sī, agaápi rá rĩ, tã pìrì 'bá ní 'oó ĩmi āsámvú gé rĩ sī. 'Bá rikí 'bâ ẹt̄t̄t̄ Múngú rù 'bá gá, ĩrivé ẹs̄i múké rĩ sī, adri 'yozú kínĩ, 'bávé tã n̄ngára nyòòkú nōri vé rĩ sī kuyé. 13 Tã 'bá ní s̄i s̄e ĩmi ní rĩ, 'bá s̄ikí átángá rĩ ẹ m̄i uletere, lāngára ni mba ku, ĩri fi ĩmi dr̄ìḡé mbēl̄ēṅá. Má ũs̄ũ ĩmi ícó tã 'bávé rĩ n̄i múké, 14 'bo tã rĩ ā fi dō ĩmi dr̄ìḡé āndrũ múké kuyé dr̄āāās̄iyā, ĩmi ímú tã rĩ n̄i múké ú'dú Úpí Yésũ Kúrísítō ní ĩḡōzú rĩ gé, ĩmi céré ímú 'bâ íngú, 'bâ kpá ímú ĩmi íngú ú'dú 'dāri gé.

Páulũ ũlũ tã 'í ní l̄ezú mužú Kōrínítō gá rĩ

15 Má ní ma útúzó l̄ezú mužú ĩmi ndrezú dr̄ìdr̄ì rĩ gé, á n̄i uletere 'yozú kínĩ, ĩmi 'bākí ẹs̄i céré kuú 'bá dr̄ìḡé, ĩmi té kōdō dr̄ìlé múké ịs̄ú rá. Mā gō té dō mužú ĩmi ndree rá, ĩmi té gō dr̄ìlé múké āzi ịs̄ú d̄i. 16 Má útú mávé tã 'dini, má kādō l̄eé mužú āngũ āmbúgú Mākēdōn̄iyā vé rĩ gé 'dāá, ma pá tu ĩmi ndre ũgbále, má kādō gōó ímví Mākēdōn̄iyā gá 'dāás̄i, ma kpá gō áwí ĩmi ndre d̄i. ĩmi kuru ma p̄e, má 'de rí mužú āngũ Yūdáyā vé rĩ gé 'dāá. 17 ĩmi ícó ũs̄ũ 'yozú kínĩ, má újā mávé tã má ní útú rĩ rá ās̄i. ĩmi ũs̄ũkí má útú mávé tã múké múké kuyé? ĩmi ũs̄ũkí má adri s̄ũ 'bá ụr̄uk̄o'bée tã útú 'bá 'yo'bée ma mužú rá, dōku á mužú ku rĩ pi t̄in̄i?

18 Ádarú Múngú ri ési 'bã céré ku tã 'í ní lée 'oó rĩ drĩgé, 'bávé ú'dúkó múké 'bá ní ùlúú rĩ újá 'i ku, ùnjō 'a ni gé 'dãáyo. 19 ã'diātāsīyā Yésū Kúrísitō Múngú Mvọpị 'bá ní ìrivé tã ùlúú ìmi ní Sílã be, Tīmōtéyō sī rĩ, ìri ri nǹjị tã áda Múngú vé rĩ 'o. Ìrivé tã 'bá ní ùlúú rĩ, ìri tã áda, ùnjō 'a ni gé 'dãáyo. 20 Tã céré Múngú ní eziị 'bá ní rĩ pi, nga 'i fũú tị ni gé rá Kúrísitō ã rụ sī. 'Bã ri tã áda Kúrísitō vé rĩ átá, ẽ íngúkí rí Múngú ri ãní. 21 Nóni Múngú sē 'bá ní ùkpō ìmi be, sē 'bá ní pá tuzú títị 'bávé ẹ'yĩngára agá Kúrísitō ã rụ sī ãní. Múngú ùpē 'bã ìmi be 22 ímụ adrii 'bá 'i ẹ'yị 'bá áda áda ni pi rú. Múngú ìpē ívé Índrí Uleteré rĩ ímụ adrii 'bã ési agá, lúzú 'bá ní kíní, ádarú 'i tã múké 'í ní eziị rĩ sē 'bá ní rá.

23 Ádarú á 'yo ìmi ní 'díní, tã má ní 'oó rĩ pi Múngú nị rá. Tã ã pá má ní mužú Kōrínitō gá 'dílé kuyé rĩ, mâ mu rí átángá ùkpó ùkpó ìzàngã sēepi ni átá ìmi drĩgé ku. 24 Tã 'bá ní lúú ìmi ní kíní ìmi ẹ'yĩkí Yésū ri 'dĩri, adri 'yozú kíní 'bã ri 'bã íngú, 'bá ndēkí céré nĩ 'díní kuyé, 'bã ri ẹzi nga ìmi be, ã sē rí ìmi ní ãyĩkō, ã'diātāsīyā ìmi tukí pá títị ìmivé ẹ'yĩngára agá.

2

1 Má ùsū má ési agá nǹó, á gō ma ẹnđị mụy ìmi ndree đị ku, ã sē rí ìmi ní ìzàngã ku. 2 'Bo á sē dō ìmi ní ìzàngã, ã'di ri má ní ãyĩkō sē nĩ? 'Bá má ní ãyĩkō sē 'bã rĩ pi, ìri adri 'yéná ìmi má ní ìzàngã sē ìmi ní rĩ pi. 3 Tã má ní kọkọbị ùđũmbítã 'dĩri sīzú sēzú ìmi ní rĩ, ìri 'díní. Má kãdō lée mụy ìmi

ndreé, tâ ĩmi ní ríí 'oó rĩ ã sě rí ĩzāngā mâ ẹsị agá ku, lě tâ ĩmi ní 'oó rĩ ã sě má ní ăyĭkō, ã sě kpá ĩmi ní ăyĭkō ĩndĩ. Á nĭ rá ĩmi ícó tâ pĭrĭ 'o rá, ĩri má ní ăyĭkō sě, ĩri kpá ĩmi ní ăyĭkō sě. ⁴ Sâ má ní kōkōbĭ rĩ sĭzú rĩ gé, ĩzāngā ñō mâ ẹsị, mĭĭndrẹ álá mâ mĭ rá. Adri 'yozú kĭnĭ, ĩmi ní ĩzāngā sězú ku, ã lū rí kĭnĭ, lĕngará má ní ĩmi lězú rĩ, tâ ni ămbúgú mâ ẹsị agá.

'Bá ũnjĭkănyă 'oópi rĩ ã trŭkĭ ĩri ĩrivé ũnjĭkănyă agásĭ rá

⁵ 'Bá rĩ sě dō 'bá ăzi ní ĩzāngă, sě ĩzāngă 'dĭri má ní kuyé, sě ĩzāngă 'dĭri ĩmi ní céré, á lě átángá rĩ átá ĩmi drĭgé ũkpō sĭ ku. ⁶ 'Bá ũnjĭkănyă 'oópi 'dĭri, ĩmi átákĭ ĩrivé ũnjĭkănyă ã tâ drĭ nĭ gé, tâ ĩ ní ĩri ĩrĭñăzú 'dĭri ca gĭ. ⁷ Nóni ĩri sâ ĩmi ní ĩri trŭzú ĩrivé ũnjĭkănyă agásĭ, ăzĭni ĩmi ní ĩri ẹ ẹsị ũmĭzú, ã'diătăsĭyă ĩzāngă ã gō rí ẹsị ni ñōó dĭĭ ku. ⁸ Ádarú á lě 'yoó ĩmi ní, lě ĩmi i'dakĭ ĩmivé lĕngará 'bá ũnjĭkănyă 'oópi rĩ ní. ⁹ Á sĭ kōkōbĭ 'dĭri sěé ĩmi ní, á lě nĭĭ dō ĩmi ícó tâ má ní ẹzĭĭ ĩmi ní 'dĭ'bée 'du nga rá. ¹⁰ 'Bá rĩ 'o dō tâ ũnjĭ, ĩmi trŭkĭ dō ĩri tâ ũnjĭ ĩri ní 'oó rĩ agásĭ gĭ, ma kpá ĩri trŭ rá. Ma ĩri trŭ ĩmi tâ sĭ Kúrĭsĭtō ẹndrẹĭ gé, ¹¹ ã'diătăsĭyă Sătánă ẹ ĩsŭ rí lẹĭĭ ímŭzú 'bâ drĭ izazú ku. 'Bá nĭkĭ tâ Sătánă ní ríí 'bâ drĭ izazú rĩ ámá múké múké gĭ.

'Bá ẹzĭ ũndĭ ú'dĭ rĩ vé rĩ nga'bá rĩ pi

¹² Má kă mŭú caá kŭrŭ Tŭrówă vé rĩ gé 'dăă, Úpĭ zĭ má ní lẹĭĭ ú'dŭkó múké Kúrĭsĭtō vé rĩ ũlŭzú 'bá rĩ pi ní. ¹³ 'Bo má ní 'bá ógŭpĭ Tĭtō Yésŭ ri ẹ'yĭĭpi gĭ rĩ ĩsŭ 'dălé kuyé rĩ sĭ, mâ úmĭ tu pá

kuyé. Kúru má ní 'bá Yésũ ri ẽ'yĩ' 'bá gí rĩ pi kuzú, má ní 'dezú mužú Títō ri ndázú āngũ āmbúgú Mākēdōniyā vé rĩ gé 'dāá.

¹⁴ Ōwō'dĩfō Múngú ní, ĩri ní 'bâ drĩ kozú ẽ'dĩ ndēzú Kúrísítō ā rú sĩ rĩ sĩ, āzini ĩri ní sēé 'bá ní ú'dúkó múké Kúrísítō vé rĩ ũlūzú mužú 'bá rĩ pi ní āngũ rĩ pi agásĩ rĩ sĩ. Kúru ú'dúkó múké 'bá ní ũlūú 'dĩri ayi mužú āngũ rĩ pi agásĩ sũ ũdu ẽjĩ be ngũúpi ndrĩndrĩ rĩ tĩnĩ. ¹⁵ 'Bá kã ú'dúkó múké Kúrísítō vé rĩ ũlūú 'bá rĩ pi ní, ú'dúkó rĩ ínĩ kōpi ní sũ ũdu ẽjĩ be ngũúpi ndrĩndrĩ rĩ tĩnĩ. 'Bá ú'dúkó rĩ ẽ'yĩ' 'bá rá rĩ pi, Yésũ Kúrísítō pa kōpi ĩvé ũnjĩkãnyā agásĩ rá. 'Bo 'bá ú'dúkó rĩ gã' 'bá ẽ'yĩgá sĩ rĩ pi, Múngú ri kōpi ĩrĩñā rá. ¹⁶ 'Bá gã' 'bá ú'dúkó múké rĩ ẽ'yĩgá sĩ rĩ pi, kōpi fi ĩzāngā dejepi ku rĩ agá, 'bá ú'dúkó múké rĩ ẽ'yĩ' 'bá rá rĩ pi, kōpi idri 'dání'dání rĩ ĩsú rá. Ā'di ri ũkpō be tā 'dĩri 'du nga nĩ? 'Bá ícókí tā 'dĩri 'duú ngaá bā ku. ¹⁷ 'Bá kárakará pi ri tĩ Múngú vé rĩ ũlū rizú ā'bú ĩsúzú āní. 'Bo 'bá 'bá tĩnĩ nō'bée, 'bâ Múngú vé 'bá áyúāyũ ni pi, 'bâ ri tā áda Múngú vé rĩ ũlū, 'bâ ri ú'dúkó múké rĩ ũlū Kúrísítō vé ũkpō sĩ, Múngú ri ú'dúkó múké 'bá ní rĩ ũlūú rĩ tē ndre nĩ.

3

Ūndĩ ĩ ní ruú ú'dĩ rĩ vé tā

¹ 'Bá íngúkí 'bâ 'yozú kínĩ 'bá ndēkí 'bá rĩ pi céré nĩ yā 'dĩni kuyé. ĩmi lēkí 'bá āzi ā sĩ kōkōbĩ 'bávé tā múké rĩ lūzú sũ 'bá urukō'bée ní lēé rĩ tĩnĩ? Dōku ĩmi lēkí kōkōbĩ sĩ 'bávé tā múké rĩ lūzú 'bá urukō'bée ní? ² ĩmi 'dĩ'bée, ĩmi kōkōbĩ

'bávé rĩ. Ẹzị múké 'bá ní ngaá rĩ, ỉ ndre ỉmĩ rụ' bá gá 'dĩgé. 'Bá rĩ pi céré ícọ kọkọbị rĩ lā rá. ³ Ỉmĩ kọkọbị Kúrísítō ní sịĩ rĩ, kọkọbị Kúrísítō vé 'dĩri lū ẹzị 'bá ní ngaá múké rĩ vé tã. 'Bo ỉmĩ adríkí kọkọbị ỉ ní sịĩ gālāmũ sị ni kuyé, dōku tãĩmbị Mósē vé ỉ ní sịĩ írã kpọọ'bu rụ' bá gá rĩ kuyé. Múngú adrípi ídri rú rĩ vé Índrí sị ỉmivé tã kú 'bá ẹsị agá nĩ.

⁴ 'Bá nĩkí amá múké, 'bá ní Kúrísítō ri ẹ'yĩ gĩ rĩ sị, 'bã ícọ fi mu adri Múngú be trụ rá. ⁵ 'Bá ícókí 'yoó, tã 'bá ní 'oó rĩ, 'bá 'okí ũkpō 'bávé rĩ sị 'dĩni kuyé. Ũkpō 'bá ní ẹzị ngazú 'dĩri, ỉbí íngá Múngú vúgá. ⁶ Múngú sē 'bá ní ũkpō rizú ũndĩ ú'dí rĩ vé ẹzị ngazú. 'Bo tãĩmbị ú'dí 'dĩri sịkí tã ni kọkọbị agá kuyé, Índrí Uleteré rĩ ũlū tã ni 'bá ẹsị agá nĩ. Tãĩmbị ũkụ ỉ ní sịĩ 'dĩri, ỉri drã íjị, 'bo Índrí uleteré rĩ ídri sē nĩ.

⁷ Ẹ sịkí dō tãĩmbị Mósē vé rĩ írã kpọọ'bu rĩ ã rụ' bá gá múké múké drãããsiyã, ỉri drã íjị 'bá drĩgé. Múngú kã tãĩmbị rĩ sēé Mósē* ní, dĩngará Múngú vé rĩ sē Mósē ẹndrẹtị dị ọgụ pọwụpọwụ. Dĩngará pọwụpọwụ 'dãri ã ri dō áfiãfi drãããsiyã, 'bá Ỉsērélē vé rĩ pi ícókí mị 'bãã ndrezú sã be aco ku. ⁸ Tãĩmbị rĩ vé sēngará sē Mósē ẹ ẹndrẹtị dị

* **3:7** 3:7 Mósē: Yōsépã kã drãá gĩ, 'bãgú Ẹjẹpétō vé rĩ 'bã anjị Ỉsērélē vé rĩ pi ẹzị ngaá tųgẹrị rú caá ỉlĩ mụdđrũlũ sụ (400). Kúru Múngú ní Mósē ri ỉpẹzú imúzú anjị Ỉsērélē vé rĩ pi pazú adringará tųgẹrị rú rĩ agásị. Múngú sē tãĩmbị rĩ Mósē ní, ã lū anjị Ỉsērélē vé rĩ pi ní, sẹzú ỉ ní tãĩmbị rĩ zizú tãĩmbị Mósē vé ni ãnị. Tịkí Mósē ri ỉsụ ãküdē ỉlĩ rĩ ca élifũ ãlu mụdđrũlũ sụ (1,400), ỉsụ ãküdē tịkí drĩ Yẹsũ ri kuyé. 'Í lã Wųngará 2-24.

ógú pōwŭpōwŭ, 'bo Índrí Uletere rĩ vé ógúngará ndě ógúngará tǎimbĩ rĩ vé rĩ rá. ⁹ Tǎimbĩ Mósě vé 'bá jĩpi fĩpi drā agá 'dĩri, ĩ dō ri íngú sŭ 'dĩri tĩnĩ pĩrĩ, ũndĩ ú'dĩ 'bá ní adrizú ãní Múngú ẹndrẹtĩ gé pĩrĩ 'dĩri, ícókĩ nyo ĩri íngú agaá rá ku? ¹⁰ Tǎimbĩ Mósě vé rĩ ícókĩ íngú sŭ ĩ ní ũndĩ ú'dĩ rĩ íngú rĩ tĩnĩ ku. ¹¹ Tǎimbĩ Mósě vé ĩ ní ọtú rĩ íngúngŭ rĩ nóni ri dẹdẹ, 'bo ũndĩ ú'dĩ rĩ ĩ íngú mụzú nyonyo.

¹² 'Bá ní ẹsĩ 'bǎá ũndĩ ú'dĩ rĩ drĩgé rĩ sĩ, sě 'bá sěkĩ tĩ Múngú vé rĩ ũrĩ ākó. ¹³ 'Bá adrikĩ sŭ Mósě bōngó í'dŭpi 'ĩ ẹndrẹtĩ ọzŭzú cí, 'ĩ ndre rĩ Múngú vé dĩngará pōwŭpōwŭ 'dǎri ku rĩ tĩnĩ kuyé. Tǎ Mósě ní 'ĩ ẹndrẹtĩ ọzŭzú bōngó sĩ cí 'dĩri, lě Īsērélě rĩ pi ã ndrekĩ Múngú vé dĩngará pōwŭpōwŭ 'dĩri vé áfíngará ku. ¹⁴ Īsērélě rĩ pi ẹ ẹsĩ tete, kádō rĩ ũndĩ ụkŭ Mósě vé rĩ lǎá kọpi ní, ngá āzi ní kọpi ã úmĩ ọzŭŭ cí rĩ sĩ, sě kọpi nĩkĩ tǎ áda rĩ ámá kuyé. Kọpi ẹ'yĩkĩ dō Kúrísítō ri gĩ, Kúrísítō ri ímú ngá kọpi ã úmĩ ọzŭŭpi 'dĩri zĩ rá. ¹⁵ Cĩmgbá ǎndrŭ sĩ, kádō rĩ tǎimbĩ Mósě vé rĩ lǎá kọpi ní, ngá āzi ri kọpi ã úmĩ ọzŭ cí, sě tǎ rĩ fi kọpi drĩgé 'dǎá ku. ¹⁶ 'Bo 'bá rĩ újá dō ẹsĩ Úpí Yésŭ ri ẹ'yĩzú gĩ, ngá úmĩ ni ọzŭŭpi 'dĩri, ĩri dẹ úmĩ ni gé sĩ rá. ¹⁷ Úpí ri Índrí, Índrí Úpí vé rĩ ású dō 'bá rĩ gĩ, ĩri sě 'bá rĩ drĩwǎlǎ ísŭ tǎ múké 'ozú. ¹⁸ 'Bo Úpí Yésŭ ọwŭ bōngó 'bá ẹndrẹtĩ ọzŭŭpi rĩ 'bá ẹndrẹtĩ gé sĩ gĩ, sě nóni 'bá ícó Índrí Úpí vé dĩĩpi pōwŭpōwŭ rĩ ndre rá, sŭ 'bá ní 'bá ndreé múndŭrǎ agá rĩ tĩnĩ. Nóni Índrí Úpí vé rĩ újá 'bá adrií Yésŭ tĩnĩ, ĩrivé dĩngará ã dĩ rĩ pōwŭpōwŭ

'bá agá mužú 'dáni'dáni.

4

Ídri adriúpi rú'bá ũdrí tịnị rĩ agá rĩ

¹ Múngú vé ẹsị múké rĩ sị, sẹ ẹzị ảmbúgú nōri 'bá drịgé nĩ, 'bá ícókí ẹzị rĩ adí 'bá drịgé sị ku.

² 'Bá 'okí tã ĩ ní rií 'oó kírí kírí riípi drịnjá sẹepi ni pi ku. 'Bá ũ'bākí 'bá ảzi ẹ mị ku, 'bá újákí ụ'dúkọ Múngú vé rĩ ũlũú ũ'dũ be túngú ku. Múngú nị rá 'bá ri tã áda ũlũ, 'bá tã be pịrị rĩ pi nịkí ảmá rá 'bá ri tã áda ũlũ. ³ Ụ'dúkọ múké 'bá ní ũlũú 'dĩri fi dō 'bá rĩ drịgé kuyé, 'dĩri lũ kínĩ, 'bá 'dĩri mụ fi ỉzảngả dẹepi ku rĩ ả nyangára gá. ⁴ Sătánả 'i 'bảapi kú Múngú ảzi rú vũ drịgé nōgọ rĩ, ọzũ 'bá Yẹsũ ri ẹ'yĩ 'bá kuyé rĩ pi ả úmĩ gí, sẹ ụ'dúkọ múké Kúrísítō vé riípi dĩípi 'dĩri fi kọpi drịgé ku. Sẹ kọpi nịkí ảmá 'yozú kínĩ, Kúrísítō sũ Múngú tịnị 'dĩni ku. ⁵ Tả 'bá ní rií ũlũú 'dĩri, adri tả 'bávé ni kuyé, 'bá ri Yẹsũ Kúrísítō vé tả ũlũ 'yozú kínĩ, ỉri Úpí. 'Bả ảtí 'bả ỉmivé ni Yẹsũ ả rú sị. ⁶ Múngú ọtụ 'yoopi kínĩ, “Lě ụtúnjả ả dĩ ảngũ bĩpi niípi cịcị rĩ agá” rĩ, sẹ ụtúnjả ívé rĩ ri dĩ 'bá ẹsị agá. Ụtúnjả 'dĩri lũ 'bá ní Múngú vé dĩngára pọwụpọwũ 'bá ní ndree Kúrísítō ẹndrẹtị gé rĩ.

⁷ Ngá múké ũnyĩ be ambamba 'dĩri, ỉri adri 'bávé rú'bá ũdrí tịnị ọfụúpi ọfụ ọfụ rĩ agá, 'dĩri lũ kínĩ ngá múké ũnyĩ be ambamba 'dĩri vé ũkpō íbí íngá Múngú vúgá, adri 'yozú kínĩ, íbí íngá 'bá vúgá kuyé. ⁸ 'Bả nyakí ỉzảngả lẹtị be ảndĩandĩ, 'bo ỉzảngả rĩ agásĩ 'bá agakí rá. Ỉzảngả 'bá ní

nyaá 'dīri ē iza dō 'bâ drī izaza drāāāsīyā, 'bá kuki ẹ̀zị rī kuyé. ⁹ 'Bá rī pì ọ̀cũkí 'bâ ambamba, 'bo Múngú ku 'bâ kuyé. Kòpì ùgbākí 'bâ u'deé vūgá, 'bo 'bá ũdrākí kuyé. ¹⁰ 'Bâ ri ìzāngā nya sū Yésū ní nyaá ívé drāngára gá 'dāri tịni, ā ndrekí rí ídri Yésū vé rī āní 'bâ rụ' 'bá gá bēnī. ¹¹ 'Bá ní ríí ẹ̀zị Yésū vé rī ngaá rī sī, sē 'bâ ri ìzāngā nya ũnjí ũnjí drādrā ē tị ịsụ, ídri Yésū vé rī ē i'da rí 'i 'bâ rụ' 'bá ímúpì drāápi drādrā rī gé. ¹² Kúru 'bâ ri ìzāngā nya ũnjí ũnjí ú'dúkọ múké 'bá ní ríí ũlūú rī ā tā sī, ĩmi ịsụkí rí ídri 'dáni'dáni rī āní.

¹³ Sīkí Búkū Múngú vé rī agá kíní, “Má ẹ̀'yī Múngú rí gí, má átá tā rī ma 'i.” Ẹ̀'yīngára ālu ālu 'dīri ní adrií 'bá ẹ̀sị agá anigé rī sī, sē 'bá átákí kpá tā 'dīri nī, ¹⁴ ā'diātāsīyā 'bá nīkí rá, Úpí Yésū ká drāá, Múngú inga ĩri gōó ídri rú ũzi. 'Bá kādō ũdrāá, Múngú rí kpá úmvúlésí 'bâ inga gō ídri rú ũzi, sū ĩri ní Yésū rí ingaá gōó ídri rú rī tịni. Múngú rí úmvúlésí 'bâ 'dụ ĩmi be, jì mụ adri 'í be trú, vūrā ívé adrizú rī gé. ¹⁵ Ìzāngā 'bá ní nyaá kárakará 'dī'bée, 'bá ríkí nyaá ĩmi tā sī, ā sē rí 'bá kárakará ā nīkí rí ẹ̀sị múké Múngú vé rī āní, kòpì ā sēkí rí ọ̀wō'dīfō Múngú ní, āzini kòpì ē íngúkú rí Múngú rí āní.

Ẹ̀sị 'bāngára Múngú drīgé rī

¹⁶ Rụ' 'bá 'bávé nōri, ĩri dō rụ' 'bá ímúpì nmaápi nmanma ni drāāāsīyā, lē 'bâ adrikí ẏrī sī ku, ú'dú céré Múngú rí sē 'bávé índrī rí adri mụzú ũkpó ũkpó. ¹⁷ Ìzāngā 'bá ní ríí nyaá nōri,

ĩri mādã, ũdũ ni anigé, ĩri 'bá ní lẹ̀tì zĩ fizú mụzú dīngará deępi ku adriipi mụzú 'dání'dáni rĩ ịsúzú. Dīngará 'dĩri ndē ĩzāngā 'bá ní nyaá rĩ rá. ¹⁸ Lē 'bā rikí 'bā ũsũụ drāā ĩzāngā 'bá ní ríi nyaá lókí nōri agá rĩ sĩ ku, múké ni, lē 'bā 'bā́kí ẹsị tã 'bá ní drĩ ndreé kuyé 'dã'bée ũsũzú, ă'diātāsīyā ĩzāngā 'bá ní ríi nyaá rĩ ũdũ be. 'Bo tã múké 'bá ní ndreé 'bā mị sī kuyé, 'bá ní mụụ ịsụ drĩdrĩ 'dālẹ rĩ, ĩri ũdũ ăkó.

5

Rụ'bá 'bá ní mụzú adrizú 'bũ gé 'dāá rĩ

¹ 'Bá nĩkí rá 'yozú kínĩ, rụ'bá 'bá ní rizú adrizú ăní vũ drĩgé nōgó rĩ, adri sũ mōrōgó 'bá ní rizú adrizú 'a ni gé rĩ tịnị. Ídri 'bávẹ rĩ fũ dō rụ'bá rĩ agásĩ gí, Múngú rĩ 'bá ălu ălu ní jó sị mụzú adrizú 'a ni gé. Jó ĩ ní sịi 'dĩri, 'bá ăda sị nĩ kuyé. Jó 'dĩri, ĩri rụ'bá ú'dí 'bá ní mụzú adrizú ăní 'bũ gé 'dāá nyonyo rĩ. ² 'Bá ăndĕkí nóni rụ'bá nōri vé tã sĩ gí, 'bá lĕkí mụụ adrii jó Múngú ní sịi 'bá ní 'bũ gé 'dāá rĩ agá, 'bā ịsúkí rí rụ'bá ú'dí bĕnĩ. ³ 'Bũ gé 'dālẹ, 'bā adri rụ'bá be, 'bá ícókí adrii índrĩ rú rụ'bá ăkó ku. ⁴ 'Bá ăndĕkí nóni rụ'bá mōrōgó rú nōri vé tã sĩ gí, 'bā ri tã ẹnjĕnĕjĕ 'du, ă'diātāsīyā 'bá lĕkí adrii rụ'bá mōrōgó tịnị nō'bée agá ku, 'bá lĕkí adrii rụ'bá drāapi drādrā nō'bée be ku, 'bá lĕkí mụụ adrii jó 'bũ gé 'dāá rĩ agá, ă újákí rí 'bá ní rụ'bá ú'dí drāapi ku 'dāri sĕé áyụ. ⁵ Múngú útú 'bá ní tã rụ'bá ú'dí rĩ vé rĩ nĩ. Ĩpĕ ívẹ Índrĩ Uleterẹ rĩ ímụ adrii 'bá ẹsị agá, lũzú 'bá ní kínĩ, ădarú 'i tã múké 'í ní ẹzii 'dĩ'bée sĕ 'bá ní rá.

⁶ Sâ céré sī, 'bá nīkí áamá uletere 'yozú kínī, 'bá ní drī adrizú 'bávé rú' 'bá nō' 'bée agá rī gé, 'bâ āsámvú vū Úpí be rará rú. ⁷ 'Bâ ri tã rī 'dụ nga 'bávé ẹ'yīngará sī, adri tã 'bá ní ndree rī pi sī ku. ⁸ 'Bá nīkí áamá uletere 'yozú kínī, 'bá lēkí 'bávé ídri ã fū 'bávé rú' 'bá adri' 'bá mōrōgó tịnị nō' 'bée agásī rá, 'bá lēkí mụụ adrií Úpí Yēsū be trú jó ĩri ní sị 'bá ní 'bũ gé 'dãá rī agá. ⁹ 'Bâ dō ri adri nōgó, dōku 'bũ gé 'dãlé, 'bâ ẹsị 'bã tã 'ozú ãyĩkō sēzú Úpí Yēsū ní. ¹⁰ Tã 'bá ní rií 'oó vū drīgé nōgó rī, dō múké yã, dō ũnjí yã, 'bâ ãlu ãlu ri ímụ pá tu Kúrísítō ẹndrẹtị gé, ĩri 'bávé tã lị nī.

Lẹtị 'bá rī pi āsámvú ícízú Múngú be rī

¹¹ 'Bá ní rií Úpí ri ĩnjĩ rī sī, sē 'bâ ri 'bá rī pi úbé, kọpi ã újákí rí ẹsị Múngú ri ẹ'yīzú ãní. Múngú nị rá 'yozú kínī, 'bâ ri tã 'o pịrị. Mâ ũsū ĩmi nīkí kpá rá 'yozú kínī, 'bâ ri tã 'o pịrị. ¹² 'Bá lēkí 'yoó ĩmi ní kínī 'bâ múké yã 'díní ku. 'Bá ụrukọ anigé 'okí tã pịrị ku, kọpi ri 'yo, ĩvé tã rií 'oó rī múké, kọpi ri ĩ íngú ãní. ĩmi kádō rií adrií 'bá 'díní 'dĩ' 'bée āsámvú gé, 'bá lēkí ĩmi 'yokí kọpi ní, 'bávé tã 'ongará múké. ¹³ 'Bâ drī ábá dō gí, ábá tã Múngú vé rī sī, 'bávé yĩkí dō pịrị, 'bávé yĩkí pịrị 'dĩri ĩmi tã sī. ¹⁴ Kúrísítō vé lēngará ĩri ní 'bâ lēzú 'dĩri, ĩri 'bá ní úvá sē tã ãrěvú 'duzú ngazú ãní céré. 'Bá nīkí áamá rá 'yozú kínī, ádarú Kúrísítō ri ãlu, drã 'bá céré pi vé ũnjĩkányã ã tã sī, 'dĩri lū 'yozú kínī 'bá ũdrákí céré gí. ¹⁵ Kúrísítō drã 'bá céré pi ã tã sī. 'Bá Kúrísítō ri ẹ'yī' 'bá gí rī pi, kọpi ídri ú'dí rī ịsụ rá, 'bá ĩri ẹ'yī' 'bá gí rī pi gōkí adrií sụ ọtụ ụkụ rī tịnị

ku. Kōpi tukí pá ĩ sī ọ'dúkúlegúsĩ ku, kōpi gō Kúrísítō drāápi kōpi ã tã sĩ, gōōpi íngápi ídri rú rĩ vé tã 'o.

¹⁶ Kúru í'dózú āndrũ muzú drĩdrĩ, lē 'bâ rikí 'bá rĩ pi vé tã lịị yịkị 'bá áda vé ni sĩ ku. Ọtú 'bá rikí Kúrísítō vé tã lịị sũ 'dĩri tịni, 'bo nóni 'bá lịkị ĩrivé tã sũ 'dĩri tịni ku. ¹⁷ Kúru 'bá rĩ ẹ'yị dō Kúrísítō ri gí, Múngú újá nóni ĩri ícá 'bá ú'dí rú ni gí, ĩrivé tã rií 'oó ụkụ rĩ de 'i gí, ĩri nóni ri tã ú'dí ni 'o. ¹⁸ Múngú 'o tã 'dĩ'bée cére nĩ, ĩpē Kúrísítō ri ímụ 'bâ āsámví údé 'í be nĩ. Múngú sē nóni 'bá ní ẹzị rizú 'bá rĩ pi āsámví ícízú 'í be. ¹⁹ Tã 'bá ní 'yoó rĩ, ĩri 'dĩni, Múngú ĩpē Kúrísítō ri ímụ 'bá rĩ pi āsámví údé 'í be, trũ kōpi ĩvé ũnjĩkányā agásĩ gí. Múngú sē nóni 'bá ní ẹzị rizú 'bá rĩ pi āsámví ícízú 'í be. ²⁰ 'Bâ 'bá ri 'bá Kúrísítō vé ọ'dúkọ múké rĩ ũlũ 'bá ĩri ã vũrā gá ni pi, Múngú ri 'bâ áyú ri ọ'dúkọ rĩ ũlũ ĩmi ní. 'Bâ mākí ĩmi drị ĩrị sĩ Kúrísítō ã rụ sĩ, lē ĩmi ícíkí ĩmivé āsámví Múngú be rĩ. ²¹ Kúrísítō 'o ũnjĩkányā kuyé! 'Bo Múngú 'dụ ĩrivé tã 'bā sũ 'bá ũnjĩkányā 'oópi ni tịni 'bâ tã sĩ, 'bâ adrikí rí ãní pịri Múngú ẹndrẹti gé.

6

¹ 'Bâ ri 'bá ẹzị nga 'bá Múngú ní ĩmi be nō'bée, 'bá mākí ĩmi drị ĩrị sĩ, ẹsị múké Múngú vé ĩ ní tã ni ũlũ 'dĩri, lē ĩmi gākí ku. ² Sĩkí Búkũ Múngú vé rĩ agá, Múngú kīnĩ,
 “Sâ má ní lēzú mí ĩzā kozú rĩ gé,
 á yị mi rá,
 ọ'dú pangará vé rĩ gé,

á ko mí ĭzā rá.”
 Īmi ndrekí drī ká! Sâ rī ícá nóni gí, sâ nōri ĭ ní
 ĩmi pazú ĩmivé ũnjĩkãnyã agásĩ rī.

Páũlũ nya ĭzãngã

³ Ęzĩ 'bá ní ngaá rī agá, 'bá lēkí ē ĩsúkí
 ũnjĩkãnyã 'a ni gé ku, ã uga rí létĩ 'bá lē'bá
 Kúrísítō ri ě'yĩ'bá rī pi ní ku. ⁴ 'Bâ átí'bá Múngú
 vé ni, ězĩ 'bá ní ríi ngaá Múngú ní rī, ĩri lũ 'yozú
 kínĩ, ádarú 'bâ ri tã Múngú vé rī 'dũ nga. Īzãngã
 'bá ní nyaá kárakarã rī pi agásĩ, tã ũkpó ũkpó
 'bá ní ĩsú rī pi agásĩ, 'bá ríkí ěsĩ úmbé ĭzãngã rī
 ã nyangará gá. ⁵ Ūgbãkí 'bâ ũnjĩ ũnjĩ, ú'békí 'bâ
 jó rizú ãngũ ũ'yĩzú rī agá, 'bá nyakí ĭzãngã 'bá
 bĩtrĩká rī pi drĩgé ambamba, 'bá ngakí ězĩ ũkpō
 sĩ, 'bá ãndēkí ambamba, 'bá ríkí adriĩ ěbĩrĩ sĩ,
 'bá kokí ú'dú kuyé. ⁶ Īzãngã 'bá ní ĩsú kárakarã
 'dĩ'bée agásĩ, 'bá adrikí ěsĩ be ule, 'bá nĩkí tã
 ambamba, 'bá 'bãkí ěsĩ mãdã, 'bá adrikí ěsĩ be
 múké. Índrĩ Uleterē rī, ĩri 'bá be trũ, lēngará 'bá
 ěsĩ agá rī, ĩri lēngará áda. ⁷ Tĩ 'bá ní sēē rī, ĩri
 tã áda. Múngú sē 'bá ní ũkpō ězĩ rī ngazú. 'Bá
 rúkí tã pĩrĩ rī drĩ ĩrĩ sĩ, ě'dĩ 'dĩzú ãní. ⁸ 'Bá rī pi
 dō ri 'bâ ĩnjĩ rá yã, dō kōpi 'bâ idede yã, kōpi dō
 ri 'bâ íngú rá yã, dō kōpi ri 'bâ tritri yã, 'bâ ri ězĩ
 nga Múngú ní. 'Bo 'bá uringo'bée ri 'yo kínĩ, 'bá
 ngakí ězĩ Múngú vé rī ku. ⁹ 'Bá uringo'bée nĩkí
 'bâ kuyé, 'bo ĩmi nĩkí 'bâ rá. 'Bá ĩsúkí ĭzãngã ũnjĩ
 ũnjĩ, 'bo 'bâ drĩ ídri rú. Őcũkí 'bâ ũnjĩ ũnjĩ, 'bo
 ú'dĩkí 'bâ kuyé. ¹⁰ Īzãngã 'bá ní nyaá kárakarã
 rī agásĩ, ãyĩkō 'bávé rī dē 'bá ěsĩ agásĩ kuyé. 'Bâ

adrikí dō ngá ãkó drããsĩyã, tị 'bá ní sēé rĩ sē tã múké Múngú vé rĩ ga 'bá rĩ pi ě ẹsị agá trétre. 'Bã ngá ãkó, 'bo tã múké Múngú vé rĩ pi ãrèvú céré 'bávé ni.

¹¹ Má ẹdrípìjì má ọmvúpìjì adri'bá kūrú Kōrínítō vé rĩ agá 'dīlé rĩ pi, 'bá lēkí lūú ĩmi ní uletere 'yozú kīnī, 'bá lēkí ĩmi ambamba. ¹² Lēngará 'bá ní ĩmi lēzú rĩ, 'bá kukí kuyé, 'bo ĩmivé lēngará ĩmi ní 'bã lēzú rĩ, ísị nóni kú mādã gí. ¹³ Átángá má ní rii átá ĩmi ní nōri, ma ri átá sũ má ní átá anji mávé rĩ pi ní rĩ tịni. Lē ĩmi 'bãkí ẹsị 'bã lēzú úgúsílé be céré.

Lē ĩmi úmúkí ĩmi 'bá ũnjĩkãnyã 'o'bá rĩ pi be ku

¹⁴ Lē ĩmi úmúkí ĩmi 'bá ũnjĩkãnyã 'o'bá rĩ pi be ku. 'Bá tã 'o'bá pìrì rĩ pi vé tã úmú 'i 'bá ũnjĩkãnyã 'o'bá rĩ pi vé rĩ be trú ku. Tã ụtúná vé rĩ pi úmúkí ĩ tã ìnìná vé rĩ be ku. ¹⁵ Kúrísítō pi nyo tã ãlē 'dụ nga Bēlīyálã* be trú rá? 'Bá Yēsũ ri ẹ'yìpì gí rĩ vé tã ri nyo 'i ru 'bá Yēsũ ri ẹ'yìpì kuyé rĩ vé rĩ be trú rá? ¹⁶ Ngá ĩ ní údé múngú rú rĩ pi vé tã úmú 'i Jó Múngú vé rĩ be ku. 'Bá ní adrií jó Múngú idri rú rĩ vé ni rĩ sī, Múngú ní 'yozú kīnī,

“Ma adri 'bá 'dĩ'bée ãsámvú gé,

ma ẹcí kòpi be trú.

Ma adri Múngú kòpivé ni,

kòpi adri 'bá mávé ni.”

¹⁷ Úpí Múngú ní gōzú 'yozú kīnī,

* **6:15** 6:15 Bēlīyálã: Rú Bēlīyálã 'dĩri, ìri rú àzi Sātánã vé rĩ, ìri àmbúgú ìndrí ũnjì rĩ pi drìgé. **6:16** 6:16 Lēvītìkã 26:11-12; Yērēmīyã 32:38; Ēzēkélē 37:27

“Tã kôpivé ũnjí 'dĩ'bée ĩmi kukí ãní,
 ngá ãzãvũ rú rĩ pi ã úlókí ku.
 Ma kúru ĩmi ẹ'yí ímú adri má be trú.”

¹⁸ Úpí Múngú Ūkpō 'Dípa ní 'yozú kīnĩ,
 “Ma adri Ẹtẹpị ĩmivé ni,
 ĩmi adri anji ągō mávé ni, ązini ąnji ũkú
 mávé ni.”

7

¹ ĩmi mávé ũndĩ má ní lěélě rĩ pi, Múngú ẹzị
 'bá ní tã 'dĩ'bée nĩ. Lě 'bã ũjĩkí ngá ãzãvũ rú rĩ
 pi 'bã rụ'bá gá sĩ, ązini 'bá ẹsị ągásĩ rá. Lě 'bã
 ịnjĩkí Múngú ri, 'bã adrikí uletere Múngú tịnị.

Páũlũ ẹ ẹsị ịsụ ąyĩkō

² Lě ĩmi 'bákí ẹsị 'bã lězú. 'Bá 'okí 'bã ązi ũnjí
 kuyé, 'bã sėkí 'bã ązi fií tã ũnjí ągá kuyé, 'bã
 'dụkí 'bã ązi ã ngá mị mbamba sĩ kuyé. ³ Á 'yo
 tã 'dĩri 'dĩni adri 'yozú kīnĩ, ĩmi tōzú, ã 'okí rí
 ĩmi ũnjí yã 'dĩni kuyé. Sũ má ní 'yoó drĩdrĩ rĩ
 tịnị, 'bã lěkí ĩmi lělé. 'Bã dō ri adri ídri rú, 'bã
 adri mụzú ĩmi be trú, dō drã ícá nĩ, 'bã ũdrã ĩmi
 be trú. ⁴ Á 'bã ẹsị céré kú ĩmi drĩgé. Sě má ینگú
 ma ambamba ĩmi tã sĩ. Ịzāngā ri 'bã ma ịsụ 'bã
 kárakará rĩ pi, sě má ní ẹsị mbangará, ązini sě
 má ní ąyĩkō.

⁵ 'Bã kã caá ąngũ Mākēdōnıyã vé rĩ gé 'dālé,
 'bã ịsụkí sã uvuzú ni kuyé. Tã ũnjí ũnjí ni pi
 ịsụkí 'bã létị be ąndiándí. 'Bã rĩ pi rikí útré 'bã
 drĩgé, sě ụrĩ fi 'bã ẹsị ągá ambamba. ⁶ 'Bo Múngú

riipi 'bá ĩzāngā nya' 'bá rĩ pi ě ẹsị ũmĩpi rĩ, ĩpē Títō ri ímú, Títō vé ícángará ũmĩ 'bà ẹsị rá. ⁷ 'Bà àyĩkō sị Títō vé ícángará sị. Tā 'bá ní àyĩkō sēepi rĩ, Títō ní tā ĩmi ní 'í ẹsị ũmĩzú rĩ íjị ũlũú 'bá ní rĩ sị. Ũlũ 'bá ní tā ĩmi ní rizú mâ ĩzāngā 'bāzú rĩ, āzini ẹsị ĩmi ní 'bāá rizú mâ tā ũsũzú rĩ. Tā 'dĩri sē má ní àyĩkō ambamba.

⁸ Kọkọbị má ní sị sē ĩmi ní 'dĩri ā sē dō ĩmi ní ĩzāngā ambamba drāāāsīyā, má vú nōlé, adri ũnjí kuyé. Drĩdrĩ ni, mâ ẹsị ñō rá, ā'diātāsīyā á ñí rá kọkọbị má ní sị sē ĩmi ní rĩ sē ĩmi ní ĩzāngā ambamba ĩmĩ ẹsị agá lókíná be mādā, 'bo nóni mâ ẹsị adri ĩzāngā sị ku. ⁹ Nóni má únjị ẹsị agá, adri 'yozú kínĩ, ĩmĩ ẹsị ní ñóó rĩ sị kuyé, ā'diātāsīyā ẹsị ĩmivé ñóópí rĩ ā vùdrĩ gé, ĩmi újákí ẹsị rá. ĩzāngā ĩmi ní nyaá 'dĩri, Múngú ā'yī tā ni nĩ, adri ĩmi ní ũnjí kuyé. ¹⁰ Múngú sē dō 'bá rĩ ĩzāngā nyaá, ĩzāngā 'bá rĩ ní nyaá 'dĩri, ĩri sē 'bá rĩ ẹsị újá, ĩri ídri 'dání'dání rĩ ịsú rá, ícọ ẹsị 'bāá rizú ĩzāngā 'í ní nyaá rĩ ā tā ũsũzú ku. 'Bo 'bá riipi ĩzāngā nyọkú nōri vé rĩ nyaápi, ẹsị újápí ku rĩ, ĩri drāngará íjị drĩ ni gé.

¹¹ ĩmi ndrekí drĩ ká, ĩzāngā Múngú ní sē ĩmi ní 'dĩri, sē ĩmi ri tā 'o 'díní: ĩmi úvá be tā múké 'dúzú ngazú àyĩkō sēzú Múngú ní. ĩmi lẹkí lũú 'yozú kínĩ, ĩmi tā ũnjí àkó. ĩmĩ 'a ve kọkọbị rĩ ā tā sị rá, sē ĩmi ní ụrĩ, sē ĩmi 'bākí ẹsị lězú ma ndrezú, ĩmi 'bākí úvá tā pịrị 'ozú, ĩmi lẹkí 'bá ũnjĩkānyā 'oópí rĩ ĩrĩñāá. Tā ĩmi ní 'oó rĩ i'da uletere lüzú kínĩ, ĩmi ri tā pịrị 'o. ¹² Tā má ní kọkọbị 'dĩri sızú rĩ adri 'yozú kínĩ, 'bá āzi 'o tā ũnjí, dōku 'okí tā ũnjí 'bá āzi rụ' 'bá gá yā 'díní

kuyé. Á sī kòkòbì 'dīri sēé ĩmi ní, Múngú ě i'da rí ĩmi ní kínĩ, ĩmi lēkí 'bâ ambamba. ¹³ Tã 'dīri ímbá 'bâ ẹsị ambamba.

Āyĩkō gō kpá fií 'bâ ẹsị agá āmbúgú Títō ní adrii āyĩkō sī rĩ sī, ā'diātāsīyā tā piri ĩmi ní 'oó rĩ ímbá Títō ě ẹsị rá. ¹⁴ Drīdrī ni, má íngú ĩmivé tā Títō ní rá, tā ándúru má ní ũlūú Títō ní rĩ, ĩmi 'dukí ngaá múké, ĩmi sēkí má ní ĩzāngā kuyé. 'Bá rikí ándúru ĩmi ní tā áda rĩ ũlūú, íngúngará má ní ĩmivé tā íngúzú ĩri ní rĩ tā áda. ¹⁵ Títō lē ĩmi agaá rá, agaápi rá rĩ, ri tā ĩmi ní 'i tị yizú yiyi 'dāri ā tā ígá, āzini tā ĩmi ní 'i ẹ'yizú ĩnjīngará be rĩ ā tā ígá. ¹⁶ Ma nóni āyĩkō sī āmbúgú, ā'diātāsīyā tā céré sī, á 'bâ ẹsị céré kú ĩmi drīgē.

8

Ngá sēngará ẹsị be céré rĩ

¹ Má ẹdrípìi má ómvúpìi, 'bá lēkí ĩmi nīkí ẹsị múké Múngú ní sēé 'bá Yēsū ri ẹ'yī' 'bá gí, adri' 'bá kánisā āngū Mākēdōnīyā vé rĩ agá rĩ pi ní rĩ. ² Kòpi ā rikí dō ĩzāngā nyaá, āzini kòpi ā adrikí dō ngá ākó drāāāsīyā, kòpi rikí ngá sēé ẹsị be céré 'bá Yēsū ri ẹ'yī' 'bá gí rĩ pi ě ĩzā kozú. ³ Á lē lūú ĩmi ní kínĩ, kòpi sēkí ngá kòpi ní ícò sēé rĩ pi rá, kòpi sēkí āndō be. Ngá kòpi ní sēé 'dī' bée, tā ni íbí íngá kòpi ě ẹsị agá. ⁴ Kòpi mākí 'bâ úvá be céré kínĩ, ĩ lēkí mūfēngā soó sēé 'bá Yēsū ri ẹ'yī' 'bá gí, adri' 'bá ngá ākó kūrú Yērúsālēmā vé rĩ agá rĩ pi ní ĩndī. ⁵ Mūfēngā kòpi ní sēé rĩ, kòpi sēkí ẹsị be céré, aga 'bá ní lēé rĩ rá. Drīdrī ni, kòpi sēkí ĩvé rú' 'bá tā 'ozú Úpí ní, āzini tā 'ozú 'bá ní, sū Múngú ní lēé rĩ tịni.

6 Tītō í'dó ándúru mŭfēngā rī ã songará ã tã ũlŭú ĩmi ní drīdrī nī, kúru 'bá mākí ĩri, ã újá 'i gōó muŭ ẹzị ĩmi ní mŭfēngā sozú ẹsị múké sī rī deę. 7 Tã ĩmi ní 'oó rī ndē 'bá ụrụkọ'bee vé rī rá. ĩmivé ẹ'yīngará āmbúgú, tã ĩmi ní rii átá rī pi múké, ĩmi úmĩ be, ĩmi úvá be tã Múngú vé rī 'ozú, ĩmi lēkí 'bá ambamba. Nóni mŭfēngā ĩmi ní lēé sēé rī, lē ĩmi sēkí ẹsị múké sī, ã ndē 'bá ụrụkọ vé rī rá.

8 Tã má ní 'yoó ĩmi ní 'dīri, adri 'yozú kínĩ ma ri mĩ ĩmi ní ũkpō sī yā 'dini ku. Á lē nŭi ádarú dō lēngará ĩmĩ ẹsị agá rī, sŭ 'bá ụrụkọ mŭfēngā so'bá úvá sī rī pi vé rī tịni. 9 ĩmi nŭkí rá 'bávé Úpí Yēsŭ Kúrísítō vé ẹsị múké, ã adri dō ngá be ambamba drāáāsīyā, ĩmi tã sī, gō adrii ngá ākó,* ã sē rí ĩmi adrikí rí ngá be ambamba.

10 Tã má ní lēé lŭú ĩmi ímbázú rī, ĩri 'dī, lē ĩmi 'dukí tã rī ngaá, sŭ ĩmi ní ngaá ílĩ ájée rī agá rī tịni. Ílĩ ájée rī sī, ĩmi kínĩ, ĩmi lēkí í'dó ngá rī sēé drīdrī nī, ádarú ĩmi í'dókí sēé drīdrī rá. 11 'Bo nóni lē ĩmi útúkí ĩmi ngá sēé, sŭ ĩmi ní í'dó sēé drīdrī rī tịni, lē ĩmi sēkí sŭ ĩmĩ ẹsị ní ũsŭŭ lēé sēé rī tịni. 12 Fēfē ĩmi ní lēé sēé rī, tã ni íbĩ dō íngá ĩmĩ ẹsị agá, ĩri múké. Ngá índrēpi ĩmi drīgé rī, lē ĩmi ũsŭkí sēé sŭ ĩmĩ ẹsị ní lēé sēé rī tịni, dō ĩmi drīgé 'dāáyo ká.

13 Tã má ní 'yoó 'dīri vé ífífí, adri 'yozú kínĩ, ĩmi sēkí 'bá ụrụkọ ní ngá, ĩmi ã adrikí ngá ākó

* 8:9 8:9 Ā adri dō ngá be ambamba drāáāsīyā, ĩmi tã sī, gō adrii ngá ākó: Yēsŭ ri ngá be ambamba 'bŭ gé 'dāá, ku ívé adringará múké 'bŭ gé 'dāá rī, ímŭ adrii vŭ drīgé nōgó 'bá áda rú, nya ízāngā ĩmi tã sī, ĩmi ísŭkí rí tã múké agaápi rá ni bēnĩ.

yā 'dini ku, lē ĩmi adrikí ngá be, sũ 'bá ụrụkọ' bée vé rĩ tịni. ¹⁴ Nóni ĩmi ngá be tré, ĩmi ícọ 'bá ngá ãkó rĩ pi ẽ ìzā ko ãní rá. Vúlé 'dĩí, ngá de dō ĩmi dríge sĩ gí, kọpi gō ĩmi ìzā ko nĩ. ĩmi 'okí dō sũ 'dĩri tịni, ĩmi ímụ ngá ãlē ĩmi ãsámvú gé sĩ trụ, ¹⁵ sũ Búkũ Múngú vé rĩ ní 'yoó rĩ tịni, “Bá ãnyāngā rĩ ìkũnāápi āmbúgú rĩ, ìmbítā ni ku 'i kuyé, 'bá ãnyāngā rĩ ìkũnāápi mādāngā rĩ, ìrivé ãnyāngā ca ìri ní rá.”

Pēkí Tịtō ri mụ Kōrínítō gá.

¹⁶ Á sē Múngú ní òwō'dífô, ìri ní Tịtō ní úvá sēé ẹsị 'bāzú ĩmi dríge, sũ má ní ẹsị 'bāá ĩmi dríge rĩ tịni rĩ sĩ. ¹⁷ 'Bá kã 'yoó Tịtō ã mụ ĩmi ndreeé, ã'yĩ kìnĩ, 'i mụ rá. Ìrivé mungará ĩmi vúgá 'dílé rĩ, 'bā tā ni kú 'í ẹsị agá ìnógòsị. ¹⁸ 'Bá lēkí 'bá āzi Yēsũ ri ẹ'yĩpi gí ni pēé mụzú Tịtō be ĩmi vúgá 'dílé. 'Bá 'dĩri 'bá kãnisā vé rĩ pi ārēvú céré íngúkí ìri kìnĩ, ìri 'bá riípi ụ'dụkọ múké rĩ ùlũúpi ni. ¹⁹ 'Bá kãnisā vé rĩ pi ìpēkí ìri nĩ, ã mụ rí 'bá be trụ, 'bā jìkí rí mũfēngā ì ní sēé rĩ pi mụzú Yērúsālémā gá 'dālé. Ngá ì ní soó 'dĩri, ì Úpí ã rụ íngú ãní, ìri lũ 'yozú kìnĩ, 'bá 'bākí ẹsị rizú 'bá ngá ãkó rĩ pi ẽ ìzā kozú. ²⁰ Tā kọpi ní mụzú trụ rĩ, 'bá āzi ẽ ímụ rí ùnjō ụlĩ mũfēngā ĩmi ní soó tā ni íngápi ìmĩ ẹsị agá 'dĩri vé tā sĩ ku. ²¹ 'Bo 'bá lēkí tā pịri 'oó Úpí Múngú ẹndrẹti gé, 'bá céré ã nĩkí rí 'yozú kìnĩ, 'bā ri tā pịri 'o.

²² 'Bá lēkí kpá 'bá āzi pēé Tịtō pi rụ' bá gá 'bá ì ní ìpēé drĩdrĩ 'dāri be, kọpi ã mụkí rí ì be trụ. 'Bá 'dĩri, 'bá ã'yĩkí ìrivé tā rá. Ádarú 'bá 'dĩri, 'bá

nīkí ĩrivé tā áamá vú be kárákará lūzú kínī, ĩri 'bá lēépi ĩzā koópi ní. Nóni ngá ĩri ní lēé sēé ĩzā kozú rī aga ándúru ĩri ní sēé drīdrī rī rá, ā'diātāsīyā 'bā ívé ẹsị céré kuú ĩmi drīgé. ²³ Tītō ri má ọgúpị, 'bā ri ẹzị nga ĩri be trụ ĩmi ĩzā kozú. 'Bá ẹdrípị 'dī'bée, 'bá kánísā vé rī pi pēkí kọpi mụzú nī, kọpi ri Kúrísítō ri íngú. ²⁴ Kúru lē ĩmi i'dakí ĩmivé lēngará kọpi ní, 'bá kánísā vé rī pi ā nīkí rí áamá 'yozú kínī, tā 'bá ní rizú ĩmi íngúzú rī, ĩri tā áda.

9

Sokí mūfēngā jị Yẹrúsālémā gá

¹ Ícọ ku má ní kọkọbị sīzú sēzú ĩmi ní mūfēngā ĩmi ní lēé soó jị mụzú Yẹrúsālémā gá 'bá Múngú vé rī pi ẹ ĩzā kozú rī ā tā sī, ² ā'diātāsīyā á nī rá ĩmi úvá be lēzú ngá sēzú ĩzā kozú. ĩmi 'bá adri'bá āngū Ākáyā vé rī agá rī pi, má íngú ĩmi ānī rá, á lū tā ĩmi ní ĩmi útúzu caá ílī ālu lēzú ngá sēzú 'bá Mākēdōnīyā gá rī pi ní rá. Úvá ĩmi ní 'bāá ngá sēzú 'dīri, sē kọpi ní úvá ngá sēzú. ³ Tā má ní lēzú Tītō ri pēzú mụzú 'bá ĩrị be ĩmi vú 'dīlé rī, á lē ĩmi sokí mūfēngā rī kú ịnọgọsị rí kọpi tēé, sū má ní ẹzị ĩmi ní rī tịni. 'Dīri lū 'yozú kínī, tā 'bá ní ĩmi íngúzú rī adri ùnjō ku.

⁴ 'Bá Yésū ri ẹ'yī'bá gí āngū Mākēdōnīyā vé rī agá rī pi ẹ ímukí té dō má vú sī índī, kọpi ịsúkí té dō ĩmi sokí mūfēngā rī ịnọgọsị gí kuyé, ịsúzú á lū ĩmi ní gí, ma té drīnjá ịsú rá, 'bo ĩmi tē drīnjá ịsú ambamba. ⁵ Kúru má ụsū, á lē Tītō ri pēé 'bá urukọ'bée be mụyú ĩmi vúgá 'dīlé, kọpi ā mụkí rí ịsú mūfēngā ĩmi ní ā'yī sēé rī, ĩmi sokí kú ịnọgọsị

gí. Mũfēngā ĩmi ní lēé sēé rĩ, lē tā ni ě íngá ĩmĩ ẹsị agá, adri 'yozú kínĩ, ĩ tā ni lū ĩmi ní ũkpō sị 'dínĩ ku.

Úri ĩ ní rĩ ǎmbúgú rĩ

⁶ ĩmi ndrekí tā 'dĩri múké, "'Bá ọmvú 'ǎápi kíníkiniṅá rĩ, ĩri ǎnyāngā ni ịsụ kíníkiniṅá, 'bá ọmvú 'ǎápi ǎmbúgú rĩ, ĩri ǎnyāngā ni ịsụ ǎmbúgú." ⁷ 'Bá lēepi ngá sēepi rĩ, tā ni ě íbĩ íngá ẹsị ni gé, mi dō ri ngá sē, lē mĩ sē ẹsị be céré, adri 'yozú kínĩ ĩ mĩ mí ní ũkpō sị 'dínĩ ku. Múngú lē 'bá ngá sēepi ẹsị be céré rĩ lēlē. ⁸ Múngú ri ẹsị be múké, ngá ĩmi lēé rĩ pi ǎrēvú céré, ĩri sē ĩmi ní rá, ĩmi adri ngá be ambamba, ĩmi ícọ sē 'bá ụrụkọ'béé ě ịzā kozú rá, ⁹ sụ Búkũ Múngú vé rĩ ní 'yoó rĩ tịni,

"Múngú ri ngá sē 'bá ngá ǎkó rĩ pi ní, sụ ẹsị ni ní lēé rĩ tịni,

ĩri tā 'o mụzú pịri ụdũ ǎkó."

¹⁰ Múngú ri 'bá ọmvú 'ǎ'bá rĩ pi ní úri awa nĩ, ĩri 'bá rĩ pi ní ǎnyāngā awa nĩ. ĩri ĩmi ní úri saása ni sēé nĩ, ĩri sē ĩmivé ngá ri va va, ĩmi ngá sē ambamba 'bá ngá ǎkó rĩ pi ní. ¹¹ Ádarú Múngú ri ĩmi ní ǎ'bú sē létị be ǎndiǎndí, ĩmi sēkí rí ngá 'bá rĩ pi ní ẹsị be céré. ĩmi sēkí dō ĩmivé ngá 'bá ngá ǎkó rĩ pi ní, ĩri sē kọpi ọwọ'dífô sē Múngú ní.

¹² Ngá ĩmi ní sēé 'bá Múngú vé adri 'bá ngá ǎkó rĩ pi ní 'dĩ'béé, ĩmi sēkí ẹsị be céré agaá rá, ĩri sē 'bá kárakará pi ímụ Múngú ní ọwọ'dífô sē.

¹³ 'Bá rĩ pi ímụ Múngú ri íngú ngá ĩmi ní sēé

'dĩ'bée sī. Ngá ĩmi ní sēe kōpi ní 'dĩ'bée, ĩri lū kínĩ, ĩmi ẽ'yĩkí ú'dúkó múké Kúrísítō vé rĩ ã tã 'dujú ngaá rá. ¹⁴ Kōpi Múngú ri zị ĩmi ní ẹsị be céré, Múngú ní ĩmi ní ẹsị múké sēe ĩ ızã kozú rĩ sī. ¹⁵ Ōwō'dĩfô Múngú ní, ĩri ní ívé Mvã sēe fēfē rú tã be ãmbúgú ãmbúgú rĩ sī. Tã 'bã ní rií átã ĩrivé tã sī 'dĩri, tã ni aga rá.

10

Páũlũ átã ívé ẹzị ã tã

¹ Ma Páũlũ 'i, á mã ĩmi Kúrísítō ẹsị be múké ãzini tã be mǎdã rĩ ã rú sī. ĩmi ũsũkí kínĩ, má ní adringará gá ĩmi ãsámvú gé, ma ri 'o ũrĩ sī, má kǎdō fũú ĩmĩ rú'bã gá sĩ rará rú, ma íbĩ adri ũrĩ ãkó ndō. ² 'Bã urukọ'bée 'yokí ũnjō sĩ kínĩ, 'bã ri tã 'o sũ 'bã Múngú ri nĩ'bã kuyé rĩ pi tịni, sē má átã kōpi drĩgé ũkpō sī. 'Bo má kǎdō caá ĩmi vúgá 'dĩlé, lē ĩmi 'okí tã múké, mã átã rí ĩmi drĩgé ũkpō sĩ sũ má ní átã 'bã tã ũnjĩ 'o'bã rĩ pi drĩgé rĩ tịni ku. ³ 'Bã rikí dō adrií nyọọkú drĩgé nōgó drǎáásiyã, 'bã 'dĩkí ẹ'dị sũ 'bã nyọọkú drĩgé rĩ pi ní rií 'dị rĩ tịni ku. ⁴ Ngá ẹ'dị vé 'bã ní rizú ẹ'dị 'dizú ari'ba Múngú vé rĩ pi ndězú ãní nǒ'bée, adri ngá 'bã nyọọkú nōri drĩgé rĩ pi ní rizú ẹ'dị 'dizú rĩ pi kuyé, 'bã ri ũkpō Múngú vé rĩ áyú rizú ẹ'dị 'dizú ari'ba Múngú vé rĩ pi ã ũkpō ndězú ãní. ⁵ 'Bã lēkí ãfú, ãzini ãgátã riipi létị Múngú ri nǐzú rĩ ugaápi rĩ izaá 'dĩísĩ rá, 'bã lēkí 'bã yĩkĩ be 'dĩni 'dĩ'bée ã újákí ívé yĩkĩ, kōpi ã 'dukí rí tã Kúrísítō vé rĩ ngaá. ⁶ Lē ĩmi 'dukí tã Kúrísítō vé rĩ ngaá ẹsị be céré, ã'diǎtǎsĩyã 'bã Kúrísítō vé tã 'du'bã nga'bã ku rĩ pi, 'bã kōpi ĩrĩnã rá.

7 Īmi ri 'bá rĩ ndre rụ' 'bá gá kínĩ, ĩri 'bá Kúrísítō vé ni. Īmi 'yokí dō kínĩ, ĩmi ádarú 'bá Kúrísítō vé ni, lē ĩmi nĩkí 'yozú kínĩ, 'bâ ádarú 'bá Kúrísítō vé ni, sũ ĩmi tịnị. 8 Ma dō ri ma íngú ũkpō Úpí Yēsũ ní sēé má ní rĩ sĩ ambamba drāáāsīyā, ũkpō 'dĩri, ĩri sē ĩmi pá tu ĩmivé ẹ'yīngárá agá ũkpó ũkpó, ĩmivé ẹ'yīngárá gō ísị vúlé ku. Āní sē má adri drịnjá sị ku. 9 Kọkọbị má ní sĩ sēé ĩmi ní rĩ pi, á lē ā sē ĩmi ní ũrĩ ku. 10 Īmi āsámvú gé, 'bá ụrụkọ ri 'yo, “Kọkọbị Páũlũ ní sĩ rĩ pi agá, sĩ tã 'a ni gé 'dāá ũkpó ũkpó, ũkpō ni ambamba. 'Bo rụ' 'bá gálésĩ, Páũlũ ri ũkpō ākó, ĩrivé tã átá rĩ pi ẹzị ākó.” 11 'Bá 'dĩni 'dĩ'bée ā nĩkí ámá múké 'yozú kínĩ, á ca dō ĩmi vúgá 'dĩlé gí, ma tã rĩ 'o sũ má ní sĩ sēé ĩmi ní kọkọbị agá āngũ vùrá gálésĩ rĩ tịnị.

12 'Bá ụrụkọ'bée ri ĩ íngú 'dĩgé kínĩ, ĩ ndēkí tã sĩ céré nĩ, 'bo 'bá ícókí 'bâ íngú sũ kọpi ní rii ĩ íngú rĩ tịnị ku. 13 'Bo 'bá íngúkí 'bâ ũkpō ĩ ní sēé 'bá ní kuyé rĩ sĩ ku, 'bá lēkí 'bâ íngú ẹzị Múngú ní sēé 'bá ní, 'bá ní rii ngáá rĩ sĩ. Ẹzị 'bá ní ngáá rĩ, 'bâ ālē ĩmi be trụ ālu. 14 'Bá lēkí 'bâ íngú mụzú bādárú ku, ā'diātāsīyā 'bá íjíkí ándúrú ú'dúkọ múké Kúrísítō vé rĩ ũlũú ĩmi ní rá. 15 Lē 'bâ íngúkí 'bâ tã 'bá ụrụkọ'bée ní 'oó rĩ sị ku. 'Bá 'bākí 'bâ ẹsị agá 'dālé 'yozú kínĩ, ĩmi dō ũkpó ũkpó ĩmivé ẹ'yīngárá agá, ĩri sē ẹzị 'bávé ĩmi āsámvú gé rĩ, ĩri mba mụzú drịdrị. 16 Kúru 'bâ ícọ ú'dúkọ múké rĩ jị mụ ũlũ āngũ ĩmi gārā gá sĩ rárá rú, 'bá āzi ní drị mụ ẹzị ngáá 'a ni gé kuyé rĩ agá. 17 Búkũ Múngú vé rĩ kĩnĩ, “'Bá rĩ lē

dō 'i íngú, lē ē íngú 'i tā Úpí ní 'oó 'í ní rĩ sī.”
 18 'Bá 'yoópi kínĩ 'i 'bá múké rĩ, ĩrivé tā 'yoó 'dĩri
 ẹ̀zị àkó. Ngá múké rĩ, lē Úpí Yẹ̀sũ Kúrísítō ǎ 'yo
 ĩrivé tā kínĩ, ĩri 'bá múké nĩ.

11

Páũlũ pi 'bá áyúǎyũ ũnjó rú rĩ pi be

1 Ma dō ri átángá azakaza vé ni átá, lē ĩmi 'bǎkí
 b́i rizú tā má ní rií átá rĩ yìzú ẹ̀sì be mǎdǎ. Lē
 ĩmi 'bǎkí b́i tā rĩ yìzú. 2 Á 'bǎ ĩmivé tā má ẹ̀sì
 agá ǎmbúgú, sũ Múngú ní ĩmivé tā 'bǎǎ ǎmbúgú
 'í ẹ̀sì agá rĩ tịni. Á lē ĩmi ǎ'yĩ sēe jeé Kúrísítō
 ní, sũ ĩ ní mvá ũkúná kácáṅá rú ni ǎ'yĩ sēe jeé
 ágó ǎlu ní rĩ tịni. 3 'Bo ma ỳrĩ sī, ǎ'diǎtǎsīyǎ 'bá
 ỳrụkọ'bee ímú ĩmî mị ũ'bǎ, sē ĩmivé yìkì ri 'i újá
 ícá ũnjí, sũ ĩnĩ ní Évǎ* ē mị ũ'bǎǎ rĩ tịni, sē ĩmi
 Kúrísítō ri gǎ sī. 4 'Bá ũlũkí ĩmi ní tā Yẹ̀sũ vé rĩ
 gí, Índrí Uletere rĩ ású ĩmi rá, ĩmi ẹ̀'yĩkí ỳ'dùkọ
 'bá ní ũlũú rĩ múké. 'Bo 'bá ǎzi ímú tā Yẹ̀sũ vé
 rĩ újá ũlũú ĩmi ní ũ'dũ be túngú, ĩmi ǎ'yĩkí nóni
 índrí túngú ni vé tā, ĩmi gǎkí ỳ'dùkọ múké 'bá ní
 ǎndúru ũlũú ĩmi ní drĩdrĩ 'dǎri sī. 5 'Bá áyúǎyũ
 ũnjó rú 'yo'bá kínĩ, ĩ nděkí 'bá rĩ pi tā sī cére
 nĩ 'dĩ'bee, ẹ̀zị má ní ngaá rĩ ndě kọpivé rĩ rá.
 6 Átángá má ní rií átá rĩ índré sũ 'bá ĩ ní ímbá
 kuyé ni tịni, 'bo á nĩ tā ambamba. 'Bá ũlũkí ĩmi
 ní tā rĩ pi ǎrěvú cére uletere.

10:17 10:17 Yērēmíyǎ 9:24 * **11:3** 11:3 Évǎ: Évǎ ri ũkú Múngú
 ní 'dó gbíi drĩdrĩ rĩ. ĩri ẹ̀ndrẹpi 'bá vũ drĩgé rĩ pi vé ni cére. ĩnĩ
 ũ'bǎ Évǎ ē mị, nya pẹti ǎ ũ'a Múngú ní 'yoó ǎ nyakí ku ri. 'Í lǎ
 Í'dóngará 3:1-19.

7 Á 'o ũnjí má ní ma 'bāzú kú mādā ĩmi ĩnjǐzú rizú ú'dúkó múké Múngú vé rĩ ũlǔzú ĩmi ní kána? 8 Má ní rizú ẹzị ngazú ĩmi ǎsámvú gé rĩ gé, má u'dụ mǔfēngā 'bá kǎnísā uruko'bee agá rĩ pi vúgá ẹzị rĩ ngazú ǎní. 9 Lókí má ní adrizú ĩmi be trú rĩ gé, mâ adri dō ngá ǎkó drǎáǎsīyā, á zị ngá ĩmi tị gé ǎlunáni kuyé, ǎ'diātāsīyā 'bá Yēsū ri ẹ'yī' 'bá gí ímụ' 'bá ǎngū Mǎkēdōniyā vé rĩ gélésila rĩ pi sēkí má ní ngá ma ndě' 'bá rĩ pi nĩ, á gō ngá ǎzi zị ĩmi tị gé dǐi ku. 10 Áda ádarú Kúrísítō vé tā áda rĩ ní adrií má ẹsị agá anigé rĩ sī, 'bá ǎzi ǎngū ǎkáyā vé rĩ† agá 'dǐgé ícópí 'yoópi kínĩ, mâ íngú ma tā 'dĩri sī ku 'dĩni 'dǎáyo. 11 Adri 'yozú kínĩ, á lē ĩmi ku 'dĩni kuyé, Múngú nĩ rá, á lē ĩmi lēlē. 12 Á lē tā rĩ 'oó muzú sū má ní rií 'oó nǐjĩ rĩ tịni, ǎ uga rí 'bá ri' 'bá ĩ íngú' 'bá 'yo' 'bá kínĩ ĩ ri ẹzị nga sū 'bá tịni 'dĩ'bee vé ẹzị ǎ ngangará rá. 13 'Bá áyúáyū ũnjó rú 'dĩ'bee, kọpi 'bá ũnjó rú ni pi, kọpi ri ẹzị nga ũnjō sī, kọpi 'dukí ĩ 'bǎá kuú Kúrísítō vé 'bá áyúáyū ni pi rú. 14 'Bo mâ ẹsị tĩ tā 'dĩri sī ǎlunáni kuyé! ǎ'diātāsīyā Sātánā 'dụ 'i 'bǎá sū mǎlǎyíkǎ ỳtúná vé rĩ tịni. 15 Sātánā vé ǎtí' 'bá rĩ pi ǎ 'dukí dō ĩ 'bǎá 'bá tā 'o' 'bá pịri ni pi tịni drǎáǎsīyā, tā 'dĩri sē mâ ẹsị tĩ ǎní ǎlunáni ku. Ụdụ ni gé, ĩ ímụ kọpi ĩrĩnā tā ũnjí kọpi ní 'oó rĩ sī rá.

Páulū íngú 'i ịzǎngā 'i ní nyaá rĩ sī

16 Á lē ẹndiị 'yoó ĩmi ní dǐi, 'bá ǎzi ǎ ỳsū 'yozú kínĩ, ma azakaza rú 'dĩni ku. ĩmi ỳsũkí dō kínĩ,

† 11:10 11:10 ǎngū ǎkáyā vé rĩ: Kùrú Kōrínítō vé rĩ ĩri ǎngū ǎkáyā vé rĩ agá.

ma azakaza rú, ã adri sũ ìmi ní 'yoó ma azakaza rú rĩ tịni, mâ íngú rí ma íngúngũ. ¹⁷ Ádarú tã má ní átá 'dĩri adri 'yozú kìnĩ, tã Úpí ní lěe mâ átá ri kuyé, íngúngárá má ní ma íngúzú 'dĩri, ìri lũ kìnĩ, ma ri átá sũ 'bá azakaza rú ni tịni. ¹⁸ 'Bá ụrụkọ'bée dō ri ì íngú tã ì ní ngaá rĩ sĩ, ma kpá ma íngú sũ kọpi tịni. ¹⁹ Ìmi ụsũkí kìnĩ, ìmi nĩkí tã rá, 'bo ìmi ri 'bá azakaza rú ni pi vé tã yi. ²⁰ Ìmi ri sē 'bá rĩ pi ri ìmi 'bã áamá sũ tųgẹrị tịni, kọpi ri ìmivé ngá ali ìmi drịgé sĩ, kọpi ri ìmivé ngá ali ìmi drịgé sĩ mị mbamba sĩ, kọpi ri ì íngú, 'bo kọpi ri ìmi ide. ²¹ Má ã'yĩ rá, tã ì ní 'oó 'dĩ'bée tịni 'dĩri, ìri drịnjá sē! Tã 'dĩni 'dĩ'bée ndē 'bá ụkpō rá.

Ma nóni ri átá sũ 'bá azakaza rú ni tịni, kọpi dō ri ì íngú, ma kpá ma íngú rá. ²² Kọpi kìnĩ dō ìvé sùrú Èbérē, ma kpá Èbérégú, kọpi kìnĩ dō ìvé sùrú Ìsērélē, ma kpá Ìsērélégú, kọpi kìnĩ dō ì úyú Ābūrámā‡ vé ni, ma kpá úyú Ābūrámā vé ni. ²³ Kọpi kìnĩ 'dĩri ì nyo ri ẹzị nga Kúrísítō ní? Á nĩ rá, ma ri átá sũ 'bá drị be ábápi gí ni tịni. Á nga ẹzị Kúrísítō ní ụkpō sĩ kọpivé rĩ ndēe rá, rikí ma ù'yĩ jó ì ní rizú ãngũ ù'yízú rĩ agá vú be kárákará, rikí ma ùgbáá ùnjí ùnjí vú be kárákará, á nya ìzāngā drādrā ē tị ịsú vú be kárákará. ²⁴ Yāhūdị rĩ pi ùgbākí ma zāá lā'bú ì ní údé ãngũ ùgbāzú ni sĩ caá vú be tọwú, vú

‡ **11:22** 11:22 Ābūrámā: Múngú zị Ābūrámā ri kìnĩ, ã ku ívé 'bá 'bẹtị ասմվú gé rĩ pi, ã ku ívé ãngũ, ã 'de muų ãngũ ázi ú'dí ni gé. Ābūrámā ri Է'bիբի Yāhūdị rĩ pi vé rĩ, tịkí ìri ìlì élifū ălu mŭđŭrŭlŭ ărō (1,800) gé, ịsú tịkí drị Yēsũ ri kuyé. 'Í lā 'dóngárá 12-25.

ãlu ãlu kōpi rikí ma ũgbãá caá pŭkú na drī ni úrōmī. ²⁵ Ũgalaku Rómã vé rī pi ũgbākí ma kēlīṅá sī caá vú na, mávé ari'ba rī pi úvīkí ma írã sī, kŭlúmgba ãndiãndí na má ní rizú éçizú rī pi rikí ī ũsī́ írã rú'ba gá, ãní sē kōpi rikí ũtī́ yī́ ã ndúgé, sē má adri yī́ tafu rī agá 'dãá íni be rã, ũtú nĵī́. ²⁶ Ẹcĭ má ní tuú muṣú rará rú vú be kárakarã 'dī'bée agá, má é'dípáa Yãhúđĭ rī pi, 'bã adri'ba Yãhúđĭ rú ku rī pi be, kōpi sēkí má ní ĩzãngã ambamba, má ísú ĩzãngã 'bã ri'ba ãngũ ali'ba rī pi drĭgé, ãzini á nya ĩzãngã yī́ ãmbúgú dĭpi dĭdĭ rī agá 'dãlé. Kŭrú rī pi agásĭ, ãngũ ã'wí cínyáfã rú rī pi agásĭ, yī́ bãlãlã rī pi agásĭ, 'bã 'yo'ba kĭnĭ, ī nĭkí Úpí Yēsũ ri gí 'dī'bée drĭgé, á nya ĩzãngã ambamba. ²⁷ Má ũ'bĭ ẹzĭ ngaá tã ũkpó ũkpó ni pi agásĭ, íniṅá kárakarã á ko ú'dú kuyé. Má adri ẹbĭrĭ sī, yī́ úvá ndē ma, ngá má ní nyaanya ni 'dãáyo. Īgbē fu ma ambamba, bōngó má ní suú sēepi mã rú'ba ní kozú ni 'dãáyo. ²⁸ Īzãngã má ní rií nyaá kárakarã 'dī'bée agá, ú'dú ãlu ãlu, 'bã Yēsũ ri ẹ'yĭ'ba gí vŭrã ãndiãndí agásĭ rī pi vé tã ri fí má ẹsĭ agá, sē á ri kōpi ã tã ũsŭú. ²⁹ 'Bã rī dō ũkpō ãkó, ma ĩrivé tã 'du 'bã má ẹsĭ agá tã ãmbúgú rú. 'Bã ãzi úbé dō 'bã urukọ 'deé ũnjĭkãnyã agá, ĩri sē mã ẹsĭ ri veve.

³⁰ Ma dō ma íngú, ma ri ma íngú má ní adrií ũkpō ãkó rī sī. ³¹ Múngú 'bávé Úpí Yēsũ Kúrísitō vé Ẹtẹpĭ nĭ tã má ní rií átã 'dī'bée rá, adri ũnjō ku, ẹ íngúkí Múngú ri muṣú nyonyo. ³² Lókí má ní adrizú kŭrú Dãmãséke vé rī agá 'dãlé rī gé, gávãnã adriípi 'bãgú Ārétã ã pálé gá rī 'bã

ãngáráwá rĩ pi rií kĕĕtĭ kání vé rĩ pi ũtĕé, kōpi ã ruxí rí ma. ³³ 'Bo 'bá ɔruxo kokí mâ ĩzã, 'dukí ma suú wŭrŭgŭ agá, kōpi sukí ma kŭrú rĩ vé kání rĩ vé úlĕ gá sĭ mužú vŭgá 'dãá, má ápá mâ náké.

12

Yĕsũ i'da tã Páũlũ ní ĩndrĩlĩkĩ agá

¹ Ma ma íngú mužú íngúngũ, á nĩ rá íngúngará má ní ma íngúzú 'dĩri, ngá āzi má ní ícó ĩsú 'a ni gé 'dãáyo, 'bo ma ma íngú mužú ĩndrĩlĩkĩ, āzini tã Úpí Yĕsũ ní i'daá má ní rĩ sĭ mužú drĩgélé. ² Ma Páũlũ 'i, má ĕ'yĩ Kúrísitō ri gĩ, ĩndrĩlĩkĩ agá, 'dukí ma jĩ muɔ adrií vŭrã Múngú vé 'bũ gé 'dãlé rĩ agá, vudrĩ ni 'du nóni caá ílí mŭdrĩ drĩ ni sŭ. Ĩ ní ma 'duzú mužú rĩ gé, 'dukí dō ma mužú mâ rŭ'bán be 'bōrō yã, dō 'dukí mâ ĩndrĩ mužú yã, á nĩ kuyé, Múngú nĩ íngá nĩ.

³ 'Dukí dō ma mužú mâ rŭ'bán be 'bōrō yã, dō 'dukí mávé ĩndrĩ mužú áyu yã, Múngú nĩ íngá nĩ. ⁴ 'Dukí ma mužú vŭrã Múngú ní adrizú rĩ gé, á ca muɔ tã ũnyĩ be ambamba ĩ ní ícó tã ni ũlũú bã ku ni yĩ. ⁵ Ma ri ma íngú tã 'dãri sĭ, adri 'yozú kĭnĩ, ma ri mâ ngúlúpĩ íngú yã 'dĩni ku, tã má ní ícó ma íngúzú rĩ, ĩri 'yĕngá tã má ní adrií ũkpō ākó rĩ sĭ. ⁶ Mâ íngú dō ma íngúngũ drããāsĭyã, má ícó adrií azakaza rú ku. Ma tã áda rĩ átá mužú áyu. 'Bo á lĕ rií átá mužú bãdãrú ku, 'bã āzi ã ũsŭ rĩ 'yozú kĭnĩ, tã má ní 'oó, āzini má ní átá rĩ, á ndĕ tã sĭ nĩ 'dĩni ku.

⁷ Ma nóni ri mâ ĕsĩ 'bã rizú tã āyãzú āyãyã má ní ndreé 'dãri ã tã ũsŭzú. Ĩpĕkĩ Sātánã vé ĩndrĩ ũnjĩ áyúāyũ ni ímŭ má ní ĩzãngã sĕé ũnjĩ ũnjĩ,

mâ íngú rí ma ãní ku. ⁸ Á mã Úpí Yésũ ri caá vú be na, ã 'du ìzāngā má ní rií nyaá rĩ mã rụ'ba gá sĩ rá. ⁹ 'Bo ìri ní újázú má ní kīnĩ, “Ngá 'yéná mí ní lēé rĩ, ìri ẹsị múké mávé rĩ. Mi dō ũkpō ãkó, mávé ũkpō ri ẹzị nga mì rụ'ba gá rá.” Kúru má ní adrii ũkpō ãkó rĩ sĩ, ma ãní ãyĩkō sĩ, ma ma íngúngũ, Kúrísítō ã sē rí má ní ũkpō bēnĩ. ¹⁰ Mã adri dō ũkpō ãkó, ã rikí dō ma u'daá, mã nya dō ìzāngā, ã ọcūkí dō ma ũnjí ũnjí, āzini mã ri dō tā ẹnjịenjị 'duy drāáāsīyā, á nĩ rá, ìri múké Kúrísítō vé tā sĩ. Ma dō ũkpō ãkó, Kúrísítō ri má ní ũkpō sē rá.

Páũlũ 'bã ẹsị 'bá Yésũ ri ẹ'yĩ'ba gí Kōrínitō agá rĩ pi drịgẹ

¹¹ Mã índré sụ 'bá azakaza rú ni tịni, ìmi sēkí ma índré azakaza rú nĩ. Ìmi té kōdō ícọ ẹzị má ní ngaá múké rĩ vé tā átá nĩ. 'Bá áyúáyũ ũnjó rú 'yo'ba kīnĩ, ì ndēkí 'bá rĩ pi tā sĩ céré nĩ 'dĩ'bée, ẹzị má ní ngaá rĩ ndē kọpivé rĩ rá. ¹² Mã ní rizú ẹzị ngazú ìmi āsámvú gé rĩ gé, á 'bã ẹsị mādā ẹzị ngazú ũkpō sĩ, á 'o tā āyāzú āyāyā ni pi, āzini tā ambugu ambugu índré'ba índrēndrē ni pi. Tā má ní 'oó ù'dũ be túngú túngú 'dĩ'bée, ìri mávé ẹzị má ní ngaá adrizú Yésũ vé 'bá áyúáyũ ni rú rĩ vé tā lũ nĩ. ¹³ Ngá má ní 'oó 'bá kānīsā vé rĩ pi ã urukọ ní rá, má ní 'oó ìmi ní kuyé rĩ ã'di? Ngá má ní 'oó kuyé rĩ, 'yéná á zị mǔfēngā ìmi vúgá kuyé. Ìmi trūkí ma tā ũnjí má ní mǔfēngā zịzú ìmi vúgá kuyé 'dĩri ã tā sĩ rá.

¹⁴ Nóni mávé mungará má ní lēzú muzú ìmi ndrezú nōri, ìri vú na ni, 'bo á lē oḡu 'bāã ìmi drịgẹ ku, ã'diātāsīyā á lē ngá ìmi vúgá kuyé, á lē

ĩmi 'dukí tã Kúrísítō vé rĩ ngaá mužú áyu. Ĩmi ndrekí drĩ ká, anjiná nyíríná rĩ pi ícókí 'bá ĩ tị'bá rĩ pi ã tã mbaá nĩ ku, 'bá anjiná rĩ pi tị'bá rĩ pi anjiná rĩ pi ã tã mba nĩ. ¹⁵ Ma adri ãyĩkō sĩ má ní lěé ma adii ĩmi tã sĩ rĩ sĩ. Á lě ĩmi agaá rá, 'bo ĩmi lěkí ma ku ãsĩ? ¹⁶ Ĩmi ã'yĩkí rá 'yozú kínĩ á 'bã oḡu ĩmi drĩgé kuyé, 'bo 'bá ụrukọ'bée ụsũkí kínĩ, ma ri ma nje mu ngá upa ĩmi drĩgé sĩ mị mbamba sĩ. ¹⁷ 'Bá má ní pée mužú ĩmi vúgá 'dĩ'bée 'dukí nyo ngá ĩmi drĩgé sĩ mị mbamba sĩ rá? ¹⁸ Á pē Tịtō pi 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩpi gí ni be mužú ĩmi ndreeé, 'bo Tịtō 'du ngá ãzi ĩmi drĩgé sĩ mị mbamba sĩ kuyé. 'Bá 'dukí tã rĩ ngaá sũ Tịtō ní 'duú ngaá rĩ tịni.

¹⁹ Ĩmi ri ụsũ, tã 'bá ní rií átá 'dĩri, 'bã nyo ri 'bã ẹrị? 'Bã ri tã 'dĩri ùlũ ĩmi ní Múngú ẹndretị gé, sũ átí'bá Kúrísítō vé ni pi tịni. Ĩmi ùndĩ mávé rĩ pi, tã ãrěvú céré 'bá ní rií 'oó rĩ, 'bá lěkí ĩmi útú, ĩmi adrikí rí ũkpó ũkpó ĩmivé ẹ'yĩngará agá. ²⁰ Ma ri 'o ụrĩ sĩ, sã ãzi ni sĩ, má kãdō mužú ĩmi ndreeé, tã ĩmi ní rií 'oó rĩ sē má ní ãyĩkō ku, tã má ní rií 'oó rĩ sē kpá ĩmi ní ãyĩkō ku. Tã má ní ụrĩ sēepi ĩmi tã sĩ rĩ, ãgátá ĩmivé rĩ, ã'yã, 'a vengará, acongára, ũnjō úlĩngará 'bá ãzi drĩgé, ã'yóngará, 'bá u'dangará, ãfú, ãzini íngángará tã sĩ mgbárāsĩ rĩ. ²¹ Ma adri ụrĩ sĩ, má kãdō gōo mužú ĩmi ndreeé dīi, á mu dō ịsụ 'bá ụrukọ ĩmi ãsámvú gé, kọpi drĩ ri ũnjikányã 'o mužú, ri ọwũ 'bã mužú bãdãrú, 'okí tã pịrị ku, kọpi ri ẹbịrị rụ'bá nōri vé rĩ vé tã 'du nga áyu, ma adri drĩnjá sĩ Múngú ẹndretị gé, kọpi ní ẹsị újá kuyé rĩ sĩ.

13

Tā ũdũmbĩtā Páũlũ ní átá ũkpó ũkpó rĩ

¹ Mávė mungará ĩmi vúgá ĩmi ndrezú nōri, ĩri vú na ni. Sĩkĩ Búkũ Múngú vé rĩ agá kĭnĩ, “Tōkĩ dō 'bá, lėkĩ dō ĩrivé tã lĩj, lė 'bá ĩrĩ, dōku 'bá na tã rĩ ndre'bá ĩ mĩ sĩ rá ni pi ã adrikĩ ĩndĩ.” ² Ándúró má ní mužú ĩmi ndrezú vú ĩrĩ rĩ gé, má átá ĩmi ní ũkpó ũkpó, má kĭnĩ, 'bá ũnjĩkãnyã kuúpi ku rĩ, ma ĩri ĩrĩñã rá. Nóni má ní drĩ adrizú ĩmi gãrã gá sĩ rará rú rĩ gé, á lė tã 'dĩri ęndĩj lũũ ĩmi ní dĩj. Má kãdō ma újã gōó ĩmi vúgá 'dĩlé, 'bá ándúró ũnjĩkãnyã 'o'bá rĩ pi 'bá ւրսոյ յնյիկանյա 'o'bá vúlė rú rĩ pi be, ma kōpi ĩrĩñã rá. ³ ĩmi lėkĩ nĩj 'yozú kĭnĩ, Kúrísítō ri sė ma ri tã rĩ átá nĩ. Kúrísítō adri ũkpō ãkó kuyé, ĩri ũkpō be 'bá ũnjĩkãnyã 'o'bá ĩmi ãsámví gé rĩ pi ĩrĩñázú. ⁴ ĩ ní ĩri gbázú peṭi alambaku sĭgé rĩ gé, ĩri ũkpō ãkó, ĩri nóni ri adri ũkpō Múngú vé rĩ sĩ. 'Bá ándúró ũkpō ãkó, sũ Kúrísítō ní ándúró adrii ũkpō ãkó rĩ tĩj, 'bo ĩmi ímú ndre 'bá ímú adri ũkpō Múngú vé rĩ sĩ, sũ Kúrísítō ní adrii rĩ tĩj.

⁵ Lė 'bá álu álu ã ũ'bĩ 'i ámá ę'yĩ dō Yėsũ ri rá. ĩmi nĩkĩ ámá 'yozú kĭnĩ, Kúrísítō Yėsũ ri adri ĩmi agá 'dĩni kuyé? ĩmi ę'yĩkĩ dō ĩri kuyé, ĩmi í'dé ũ'bĩngará 'dĩri sĩ rá. ⁶ Má ũsũ ĩmi ícō nĩ ámá rá 'yozú kĭnĩ, 'bá agakĩ ũ'bĩngará rĩ gĩ. ⁷ 'Bá 'okĩ dō tã rĩ fũú piṛi kuyé drããsiyã, 'bá ri Múngú ri zĩ, ĩmi 'okĩ ri ũnjĩkãnyã ku. 'Bá zĩkĩ Múngú ri, adri 'yozú kĭnĩ, 'bá ĩndrėkĩ rĩ ãní múké yã 'dĩni ku, ĩmi 'okĩ rĩ tã piṛi.

⁸ Lě 'bâ ɔwukí tã áda rĩ ku, 'bâ 'duki tã áda rĩ ngaánga. ⁹ 'Bâ adrikí dō ũkpō ãkó drãáãsiyã, 'bâ ãyĩkō sĩ ĩmi ní adrii ũkpó ũkpó Kúrísítō agá rĩ sĩ, ãzini ĩmi ní ĩrivé tã 'dujú ngaá rĩ sĩ. 'Bâ Múngú ri zĩ ĩmi ní, ĩmi 'okí rí tã 'dĩri muzú drĩgélé. ¹⁰ Má ní drĩ cazú ĩmi vú 'dĩlé kuyé rĩ gé, á lě tã 'dĩ'bée sĩ sē ĩmi ní drĩdrĩ, má kãdō caá ĩmi vú 'dĩlé, mâ átá rí ĩmi drĩgé ũkpō sĩ ku. Úpí sē má ní ũkpō 'dĩri ĩmi ĩzã kozú, adri 'yozú kínĩ, ĩmi 'ozú ũnjĩ ku.

Páulũ vé mōdó ã ũdũ sēé rĩ

¹¹ Má édrípĩ má ɔmvúpĩ Kúrísítō ri ẹ'yĩ'bá gĩ rĩ pi, lě ĩmi újákí ĩmivé adringará ẽ ícá múké, lě ĩmi yĩkí tã má ní sĩ kőkōbĩ 'dĩri agá rĩ yiyi. Lě ĩmi adrikí múké yĩkĩ be ãlu, tãkiri ã adri ĩmi be. Múngú 'bâ lěépi lělě, riipi tãkiri sēépi 'bâ ẹsĩ agá rĩ ã adri ĩmi be.

¹² Lě ĩmi u'dekí ĩmi ẹziĩ bēdrĩ sĩ. ¹³ 'Bá Múngú vé rĩ pi céré sēkí ĩmi ní mōdó.

¹⁴ Ẹsĩ múké Úpí Yēsũ Kúrísítō vé rĩ, lěngará Múngú vé rĩ, ãzini ũkpō Índrí Uleteré 'bâ úmúpi trũ rĩ vé rĩ ã adri ĩmi be céré.

Ū'dúkọ Múké Múngú vé rị

Keliko: Ū'dúkọ Múké Múngú vé rị New Testament+
copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Keliko)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14717198-957a-524c-b31f-2c3197945b20